

srijeda, 15. prosinca 2021.

P9_TA(2021)0506

Suradnja u borbi protiv organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu**Rezolucija Europskog parlamenta od 15. prosinca 2021. o suradnji u borbi protiv organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu (2021/2002(INI))**

(2022/C 251/08)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir relevantne konvencije UN-a, posebno Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i njezine protokole (Protokol iz Palerma iz 2000.) i Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije,
- uzimajući u obzir kaznenopravnu konvenciju i građanskopravnu konvenciju Vijeća Europe o korupciji koje su otvorene za potpisivanje u Strasbourgu 27. siječnja 1999. odnosno 4. studenoga 1999. te Rezolucije (98)7 i (99)5 o osnivanju skupine država protiv korupcije (GRECO) koje je 5. svibnja 1998. odnosno 1. svibnja 1999. usvojio Odbor ministara Vijeća Europe,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o prijenosu postupaka u kaznenim stvarima,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih kaznenim djelom i financiranju terorizma,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (Budimpeštanska konvencija),
- uzimajući u obzir aktivnosti Odbora stručnjaka za ocjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma (MONEYVAL) i preporuke Stručne skupine za financijsko djelovanje,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 26. lipnja 2018., 18. lipnja 2019. i 25. ožujka 2020. o proširenju i procesu stabilizacije i pridruživanja,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2018/1788 od 19. studenoga 2018. o potpori Centru za kontrolu malog i lakog oružja za jugoistočnu i istočnu Europu radi provedbe Regionalnog plana za suzbijanje nezakonitog trgovanja oružjem na zapadnom Balkanu ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. veljače 2018. naslovljenu „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom” (COM(2018)0065),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2020. o strategiji EU-a za sigurnosnu uniju (COM(2020)0605),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za kontrolu trgovine vatrenim oružjem za razdoblje 2020. – 2025.” (COM(2020)0608),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 14. travnja 2021. o Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025. (COM(2021)0170) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „EMPACT, vodeći instrument EU-a za suradnju u borbi protiv organiziranog i teškog međunarodnog kriminala” (SWD(2021)0074),

⁽¹⁾ SL L 293, 20.11.2018., str. 11.

srijeda, 15. prosinca 2021.

- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 14. travnja 2021. o Strategiji EU-a za suzbijanje trgovine ljudima 2021. – 2025.(COM(2021)0171),
  - uzimajući u obzir sporazume o operativnoj i strateškoj suradnji između Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) i Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije, kao i radni dogovor kojim se uspostavljaju odnosi suradnje između tijela za izvršavanje zakonodavstva Kosova i Europolu,
  - uzimajući u obzir sporazume o suradnji između Eurojusta i Albanije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije,
  - uzimajući u obzir sporazume o suradnji u upravljanju granicama između Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) te Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije,
  - uzimajući u obzir Berlinski proces i obveze koje su 2018. preuzele zemlje zapadnog Balkana u borbi protiv korupcije,
  - uzimajući u obzir izvješće Europolu o procjeni prijetnje teškog i organiziranog kriminala od 12. travnja 2021. i njegovo izvješće o procjeni prijetnje organiziranog kriminala na internetu od 5. listopada 2020.,
  - uzimajući u obzir izvješće Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) naslovljeno „Mjerenje organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu”,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. srpnja 2016. o borbi protiv trgovanja ljudima u vanjskim odnosima EU-a ⁽²⁾,
  - uzimajući u obzir svoju preporuku od 19. lipnja 2020. Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o zapadnom Balkanu nakon sastanka na vrhu 2020. ⁽³⁾,
  - uzimajući u obzir svoje rezolucije iz 2019. i 2020. o izvješćima Komisije o Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji,
  - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0298/2021),
- A. budući da je organizirani kriminal postao središnje pitanje u međunarodnim odnosima i prijetnja miru i razvoju, što zahtijeva zajednički i koordinirani odgovor EU-a, njegovih država članica i međunarodnih partnera;
- B. budući da je učinkovita borba protiv organiziranog kriminala dio procesa pristupanja EU-u, posebno u skupu poglavlja o temeljnim pitanjima i u pregovaračkom poglavlju 24. o pravdi, slobodi i sigurnosti;
- C. budući da su korupcija i organizirani kriminal i dalje ozbiljan problem širom regije zapadnog Balkana, što također može imati negativne posljedice za države članice EU-a; budući da su mreže organiziranog kriminala usko povezane i ukorijenjene i u državama članicama EU-a i u trećim državama;
- D. budući da proces europske integracije zemalja zapadnog Balkana izravno ovisi o normalizaciji njihovih međusobnih odnosa i odnosa sa susjednim državama članicama EU-a;
- E. budući da je organizirani kriminal na zapadnom Balkanu strukturni problem s duboko ukorijenjenim vezama s poduzećima i državnim institucijama, što je jedan od simptoma zarobljavanja države, koji se nastoji ukloniti reformama koje su povezane s procesom integracije u EU;
- F. budući da su organizirani kriminal i korupcija usko povezani s pranjem novca, utajom poreza, klijentelizmom i nekažnjavanjem;

⁽²⁾ SL C 101, 16.3.2018., str. 47.

⁽³⁾ SL C 362, 8.9.2021., str. 129.

srijeda, 15. prosinca 2021.

- G. budući da organizirane kriminalne skupine uspješno surađuju unatoč granicama i etničkim podjelama, u usporedbi s policijskim i pravosudnim tijelima zemalja zapadnog Balkana, koja hitno moraju unaprijediti takvu koordinaciju;
- H. budući da organizirane kriminalne skupine surađuju sa skupinama iz šireg europskog susjedstva u aktivnostima kao što su trgovina ljudima, krijumčarenje migranata, krijumčarenje artefakata i pranje novca;
- I. budući da su usklađeni pravni okviri i njihova djelotvorna provedba, neovisna tijela za borbu protiv korupcije i kriminala te istinska politička volja ključni za iskorjenjivanje organiziranog kriminala;
- J. budući da su prema izvješću Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) naslovljenom „Mjerenje organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu” kazneni progon i presude na zapadnom Balkanu uglavnom usmjereni na niže razine zločinačkih organizacija, dok vođe skupina ostaju nekažnjeni;
- K. budući da su se organizacije civilnog društva etablirale kao važni dionici u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije diljem regije s obzirom i imaju ključnu ulogu osobito u praćenju i ocjenjivanju politika borbe protiv korupcije;
- L. budući da je potrebno više istraživanja i pouzdanijih podataka o organiziranom kriminalu kako bi se bolje osmislili djelotvorni politički odgovori na organizirani kriminal i korupciju u regiji;
- M. budući da obrazovanje ima ključnu ulogu u sprečavanju kriminala i promicanju kulture zakonitosti;
- N. budući da se prijetnja koju predstavljaju organizirane kriminalne skupine sa zapadnog Balkana u nekim zemljama pogrešno koristi kao argument protiv pristupanja EU-u te da bi to stoga trebalo riješiti na odgovarajući način kako bi se potaknuli daljnji koraci u procesu pristupanja zemalja zapadnog Balkana EU-u;
- O. budući da, kako bi ispunile kriterije za članstvo u EU-u, zemlje zapadnog Balkana trebaju provesti sveobuhvatne reforme u ključnim područjima i ostvariti konkretne rezultate u pravosudnim reformama te u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala;
- P. budući da su jačanje vladavine prava te borba protiv korupcije i organiziranog kriminala temelji strategije EU-a za zapadni Balkan iz 2018.;
- Q. budući da je oko 64 milijuna EUR dodijeljeno za projekte povezane s borbom protiv organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), kojim su financirani brojni nacionalni i višedržavni projekti kojima se podupire učinkovitije pravosuđe u slučajevima organiziranog kriminala i korupcije na zapadnom Balkanu, među ostalim praćenjem sudskih postupaka; budući da IPA III također sadrži posebne ciljeve za razvoj učinkovitih alata za sprečavanje i borbu protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, nezakonitim vatrenim oružjem i drogom te pranja novca;

Opća situacija

1. naglašava da organizirani kriminal i korupcija prije svega štete građanima zemalja zapadnog Balkana jer ugrožavaju njihovo pravo na sigurnost i socijalnu koheziju, kao i njihovo povjerenje u demokratski sustav, te stvaraju prepreke demokratskim reformama i otežavaju proces pristupanja, te također imaju potencijalne i stvarne negativne učinke na sigurnost i stabilnost država članica EU-a;
2. naglašava da uskraćivanje europske perspektive zemljama zapadnog Balkana dovodi do pogoršanja situacije u pogledu organiziranog kriminala te da se ta situacija može poboljšati podupiranjem procesa integracije u EU i suradnjom s državama članicama; ističe da su borba protiv organiziranog kriminala i unapređenje integracije u EU procesi koji se međusobno nadopunjuju, zbog čega je potrebno ubrzati proces integracije u EU;
3. izražava stajalište da je povezivanje liberalizacije viznog režima za Kosovo s borbom protiv organiziranog kriminala kontraproduktivno jer se izolacijom potiču kriminalne aktivnosti; još jednom naglašava da je Kosovo ispunilo sve kriterije za liberalizaciju viznog režima i poziva Vijeće da bez daljnjeg odgađanja odobri liberalizaciju viznog režima;

srijeda, 15. prosinca 2021.

4. napominje da su vladavina prava te borba protiv korupcije i organiziranog kriminala ključna područja u kojima zemlje zapadnog Balkana moraju pokazati konkretne rezultate kako bi postigle napredak na putu prema EU-u; snažno ih potiče da znatno pojačaju napore kako bi se unaprijedile potrebne reforme i poziva EU da promiče, kao prioritet politike proširenja, ispravno prenošenje i provedbu relevantnih međunarodnih instrumenata kojima se podupire vladavina prava i suzbija korupcija i organizirani kriminal putem financijske pomoći i praktične suradnje;

5. pozdravlja objavljivanje 14. travnja 2021. Strategije EU-a za borbu protiv organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025. i potiče EU da pojača međunarodnu suradnju u borbi protiv organiziranog kriminala, posebno sa zemljama zapadnog Balkana, kako bi se učinkovito uklonila ta transnacionalna prijetnja;

6. napominje da su nedostatak prilika za zapošljavanje, korupcija, dezinformacije, elementi zarobljavanja države, nejednakost, strano uplitanje nedemokratskih režima kao što su Rusija i Kina te spor proces pristupanja EU-u među čimbenicima koji društva zapadnog Balkana čine podlošnima organiziranom kriminalu; snažno potiče vlasti zemalja zapadnog Balkana i njihove međunarodne partnere, posebno EU, da pojačaju svoje napore u rješavanju tih izazova koji potiču nestabilnost, potkopavaju integraciju i usporavaju demokratski i gospodarski razvoj;

7. žali zbog nedostatka istinske političke volje među dijelovima lokalnih političkih elita za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije te uklanjanje svih elemenata zarobljavanja države;

8. žali zbog čestog manjka neovisnosti i pravilnog funkcioniranja pravosuđa u zemljama zapadnog Balkana i apelira na primjenu strateški usmjerenijeg pristupa u rješavanju izazova koje donosi organizirani kriminal; poziva EU da pruži dodatnu pomoć kako bi se potaknula kultura profesionalizma i uspješnosti u kaznenom pravosuđu te kako bi se povećao integritet pravosuđa; napominje da, iako je ostvaren određeni napredak u reformi pravosudnih sustava, treba uložiti dodatne i znatne napore da bi se postigli opipljivi rezultati;

9. snažno potiče zemlje zapadnog Balkana da u potpunosti riješe nedostatke svojih sustava kaznenog pravosuđa, uključujući trajanje postupaka; poziva EU i druge međunarodne partnere da pruže dodatne smjernice za agencije kaznenog progona i pravosuđe kako bi se potaknulo profesionalizam i uspješnost u kaznenom pravosuđu;

10. pozdravlja prenošenje standarda EU-a i međunarodnih standarda o povratu imovine u nacionalno zakonodavstvo zemalja zapadnog Balkana, kao i druge napore u borbi protiv organiziranog kriminala u regiji, kao što su razvoj vladinih mehanizama za koordinaciju i posebnih sudova i jedinica za izvršavanje zakonodavstva; međutim, žali zbog toga što je provedba i dalje niska i apelira na vlasti zapadnog Balkana da ostvare dobre rezultate u povratu te imovine u korist svih svojih građana te da zapljenu imovinske koristi i predmeta korištenih za počinjenje kaznenih djela odrede kao prioritet u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala; poziva na pomoć EU-a u podupiranju odgovarajućih kapaciteta tijela kaznenog progona, kao i odgovarajućih uvjeta i resursa, posebno ističući potrebu za povećanjem stručnosti u području financijske forenzike u uredima javnih tužitelja;

11. poziva zemlje zapadnog Balkana da, uz bavljenje pojedinačnim slučajevima, također usmjere svoje napore na kriminalne organizacije u cjelini, istodobno ostvarujući zadovoljavajuće rezultate u kaznenom progonu i osuđivanju istaknutih zločinaca; konstatira da je za kaznenopravni odgovor ključno da se kriminalna aktivnost pravilno utvrdi i precizno istražuje kao „organizirana”; apelira na relevantna tijela da popune zakonodavne praznine kojima se izlažu doušnici i zviždači te da zaštite njih i njihove obitelji od uznemiravanja, tužbi ili prijetnji kako bi se povećali kapaciteti za razbijanje organiziranih kriminalnih skupina i uspješno suzbijali korupcija i organizirani kriminal; potiče razmjenu najboljih praksi s državama članicama EU-a koje su osobito uspješne u borbi protiv organiziranog kriminala; poziva države članice da podrže programe zaštite svjedoka, među ostalim i premještanjem;

12. poziva zemlje zapadnog Balkana da kontinuirano rade na rješavanju problema organiziranog kriminala, korupcije i pranja novca te da sastavljaju periodična nacionalna izvješća o tom pitanju, kao i da ojačaju međuinstitucijsku suradnju, među ostalim u prikupljanju i razmjeni obavještajnih podataka, kako bi se bolje razumio i suzbio organizirani kriminal;

srijeda, 15. prosinca 2021.

13. ponovno ističe potrebu za iskorjenjivanjem političkih i administrativnih veza s organiziranim kriminalom primjenom jasnih antikorupcijskih zaštitnih mehanizama i djelotvornim kaznenim progonom istaknutih slučajeva korupcije; poziva EU da poveća potporu za konsolidaciju javnih uprava koja se temelji na zaslugama; vrlo je zabrinut zbog navoda o vezama između političara na visokoj razini i skupina organiziranog kriminala, dok je pravosudni sustav neučinkovit u postupanju s tim navodima; ističe da je građevinski sektor na zapadnom Balkanu među najosjetljivijima na organizirani kriminal i korupciju;

14. zabrinut je zbog toga što su kriminalne organizacije iskoristile krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, među ostalim zlouporabom izravne javne nabave za osnovnu medicinsku opremu i usluge za zdravstvene strukture, prodajom krivotvorenih potvrda o bolesti COVID 19 i povećanjem lihvarskih praksi; poziva vlasti zapadnog Balkana da poduzmu mjere protiv krivotvorenih cjepiva i potvrda o cijepljenju; poziva Komisiju da poveže proračunsku potporu s jasnim antikorupcijskim ciljevima; u tu svrhu ističe potrebu za uspostavom snažnih mehanizama za praćenje provedbe;

15. podsjeća da je IPA-om III predviđena snažna uvjetovanost i da se financiranje mora prilagoditi ili čak suspendirati u slučaju znatnog nazadovanja ili trajnog nedostatka napretka u tom području takozvanih „temeljnih pitanja”, posebno u području vladavine prava i temeljnih prava, uključujući borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala; naglašava da je u interesu sigurnosti EU-a i da je njegova odgovornost zajamčiti da sredstva EU-a ne postanu kontraproduktivna jačanjem klijentelističkih mreža korumpiranih političara i povlaštenih poduzeća;

16. napominje da su veze između organiziranog kriminala, politike i poduzeća postojale prije raspada Jugoslavije i da se nastavljaju od 90-ih godina 20. stoljeća; osuđuje očit nedostatak volje nadležnih tijela da otvore arhive bivše Jugoslavije; stoga ponovno poziva na to da se otvore arhivi bivše Jugoslavije, a naročito da se omogući pristup dosjeima bivše jugoslavenske tajne službe (UDBA) i Kontraobavještajne službe Jugoslavenske narodne armije (KOS) te da se ti dosjei vrate odgovarajućim vladama ako to zatraže;

17. ističe važnost suradnje i razmjene obavještajnih podataka s državama članicama, s međunarodnim partnerima kao što su Sjedinjene Američke Države, Kanada i Ujedinjena Kraljevina, kao i s međunarodnim organizacijama kao što su NATO, Skupina država protiv korupcije (GRECO), Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS) i Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC);

18. pozdravlja obnovljeni konstruktivni angažman SAD-a na zapadnom Balkanu, uključujući njegovu usmjerenost na borbu protiv korupcije; u tom kontekstu ističe izvršni nalog SAD-a kojim se sankcioniraju osobe koje doprinose destabilizirajućem stanju na zapadnom Balkanu, kao i djelovanje SAD-a usmjereno na pojedince i subjekte zbog njihovih ozbiljnih djela korupcije; poziva EU da temeljito procijeni moguće usklađivanje s takvim mjerama;

Specifični oblici organiziranog kriminala

19. napominje da su zemlje zapadnog Balkana zemlje podrijetla, odredišta i tranzita trgovanja ljudima, čije su žrtve većinom žene i djevojčice kojima se trguje u svrhu seksualnog iskorištavanja; napominje da je trgovanje ljudima zločin s najvećim udjelom veza s organiziranim kriminalom; poziva relevantne vlasti da se više usredotoče na prevenciju i jačanje otpornosti skupina koje su ugrožene opasnošću od trgovanja ljudima, istovremeno ističući potrebu za interseksionalnim rodno osjetljivim pristupom; pozdravlja zajedničke akcije provedene s međunarodnim partnerima, uključujući Interpol i Europol, koje su dovele do uhićenja osumnjičenih trgovaca ljudima i krijumčara ljudi;

20. napominje da zemlje zapadnog Balkana služe kao tranzitni koridor za migrante i izbjeglice te da kretanja velikog broja ljudi posljednjih godina predstavljaju golem izazov za tu regiju i države članice; poziva na pojačane napore u rješavanju problema krijumčarenja migranata i u zaštiti temeljnih prava krijumčarenih osoba, posebno maloljetnika bez pratnje, te na veću razmjenu informacija i bolju koordinaciju među zemljama zapadnog Balkana i s državama članicama; potiče EU i njegove države članice da pruže veću pomoć u rješavanju tih pitanja, kao što su financijska i tehnička potpora, sklapanje neformalnih sporazuma i sporazuma o statusu te poticanje suradnje preko zajedničkog operativnog ureda i operativne platforme za istočnosredozemnu rutu, uzimajući pritom u obzir posebnosti i potrebe zapadnobalkanske rute, kao i pružanjem pomoći u uspostavi dostojanstvenih uvjeta prihvata; poziva na pojačanu zaštitu vanjskih granica EU-a u suradnji s državama zapadnog Balkana;

srijeda, 15. prosinca 2021.

21. ističe da je rješavanje problema financiranja kriminala ključno za otkrivanje kriminalnih aktivnosti i sprečavanje njihove infiltracije u legalno gospodarstvo; ističe da je transparentnost stvarnog vlasništva važan politički instrument za borbu protiv korupcije, zaustavljanje nezakonitih financijskih tokova i borbu protiv utaje poreza; pozdravlja napore vlada zemalja zapadnog Balkana u borbi protiv pranja novca, među ostalim donošenjem revidiranih okvira za sprečavanje pranja novca; zabrinut je, međutim, zbog njihove nedostatne provedbe; ponavlja da je potrebno znatno poboljšati provedbu odredbi o dubinskoj analizi i transparentnost stvarnog vlasništva, uključujući u bankarskom sektoru;

22. sa zabrinutošću primjećuje velik udio sive ekonomije (procjenjuje se na više od 30 % BDP-a u regiji) i masovnog nezakonitog gotovinskog plaćanja diljem zapadnog Balkana; poziva vlade u regiji da, gdje je to moguće, provedu mjere za smanjenje sive ekonomije; ističe da nedostatna regulacija internetskog bankarstva povećava rizik od pranja novca te poziva države zapadnog Balkana i Komisiju da se pozabave pitanjem međunarodnog i regionalnog usklađivanja u okviru procesa proširenja EU-a;

23. pozdravlja predanost zemalja zapadnog Balkana borbi protiv nezakonitog trgovanja malim i lakim oružjem, posebno donošenjem regionalnog plana na sastanku na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana u Londonu, čiji je cilj borba protiv nezakonitog posjedovanja, upotrebe, proizvodnje i trgovanja malim i lakim oružjem; naglašava, međutim, da je prema akcijskom planu EU-a za razdoblje 2020. – 2025. o trgovini vatrenim oružjem nezakonito posjedovanje vatrenog oružja i trgovanje njime i dalje ozbiljan problem s obzirom na to da velik dio pronađenog oružja koje se upotrebljava u organiziranom kriminalu diljem EU-a dolazi iz te regije; poziva šest balkanskih država da ulažu u programe za potporu razoružanju;

24. ističe važan rad Centra za kontrolu malog i lakog oružja za jugoistočnu i istočnu Europu (SEESAC) na jačanju kapaciteta nacionalnih i regionalnih dionika za kontrolu i smanjenje širenja i zlouporabe malog i lakog oružja te snažno potiče na veću suradnju i koordinaciju sa SEESAC-om;

25. napominje da je šest zemalja zapadnog Balkana i dalje glavna tranzitna regija za trgovinu drogom te da su proizvodnja i trgovina drogom najčešća kaznena djela u toj regiji; pozdravlja sve veći broj zajedničkih operacija za borbu protiv narkotika; u tom pogledu poziva na jačanje suradnje između agencija EU-a za kazneni progon, kao što je Europol, te tijela za kazneni progon država članica i zemalja zapadnog Balkana; ističe da tijela kaznenog progona moraju razviti svoje kapacitete za bolje praćenje i borbu protiv trgovanja drogom;

26. primjećuje porast organiziranih kiberkriminalnih aktivnosti; pozdravlja napore zemalja zapadnog Balkana da povećaju svoje kapacitete za suzbijanje kiberkriminaliteta i povećanje kaznenog progona kiberkriminaliteta; potiče EU da pomogne zemljama zapadnog Balkana odgovarajućim alatima i sredstvima za borbu protiv kiberkriminaliteta i drugih internetskih prijetnji, među ostalim putem novoosnovanog Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti; naglašava važnost borbe protiv manipulativnog dezinformiranja u bliskoj suradnji s europskim partnerima;

27. poziva EU i zemlje zapadnog Balkana da se zajednički uhvate u koštac sa sustavnim i sve brojnijim prijetnjama zaštiti i očuvanju kulturne baštine te da suzbiju krijumčarenje kulturnih artefakata, posebno u područjima sukoba; poziva na veću suradnju među različitim tijelima kaznenog progona, uključujući hitnu razmjenu informacija među nacionalnim obavještajnim službama, te pojačanu suradnju između tijela kaznenog progona te umjetničkih i arheoloških zajednica;

28. napominje da zemlje zapadnog Balkana moraju povećati napore za suzbijanje drugih nezakonitih aktivnosti koje provode organizirane kriminalne skupine, koje među ostalim obuhvaćaju iskorištavanje radnika, kaznena djela protiv okoliša kao što su nezakonita sječa i krivolov te iznudu;

Suradnja s EU-om (njegovim državama članicama i agencijama) i međuregionalna suradnja

29. pozdravlja povećanu suradnju između EU-a i zemalja zapadnog Balkana u borbi protiv organiziranog kriminala i potiče EU da dodatno podupre izgradnju kapaciteta na zapadnom Balkanu te olakšavanje policijske i pravosudne suradnje u borbi protiv organiziranog kriminala; naglašava da se svakim sporazumom o suradnji sa strukturama EU-a moraju u potpunosti poštovati temeljna prava i zajamčiti odgovarajuća razina zaštite podataka; poziva zemlje zapadnog Balkana da dodatno usklade zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a u pogledu javne nabave, borbe protiv organiziranog kriminala i terorizma, pranja novca i kiberkriminaliteta;

srijeda, 15. prosinca 2021.

30. preporučuje jačanje postojećih struktura pod pokroviteljstvom EU-a, kao što je Vijeće za regionalnu suradnju, te da se osigura da one imaju dosljednu ulogu u poticanju daljnje suradnje između EU-a, njegovih država članica i zemalja zapadnog Balkana;

31. pozdravlja sklapanje sporazuma o suradnji između Eurojusta i Albanije, Sjeverne Makedonije, Crne Gore i Srbije, kao i odobrenje za otvaranje pregovora s Bosnom i Hercegovinom; snažno potiče Vijeće da što je prije moguće odobri otvaranje pregovora o sličnom sporazumu s Kosovom jer je pravosudna suradnja u kaznenim stvarima sa svim zemljama zapadnog Balkana ključna za borbu protiv organiziranog kriminala, osobito trgovine ljudima i krijumčarenja droga, koji čine većinu kriminalnih aktivnosti u toj regiji; konstatira da je Eurojust omogućio otprilike 200 zajedničkih kaznenih istraga između država članica EU-a i zemalja zapadnog Balkana;

32. pohvaljuje uspješnu suradnju s tužiteljima za vezu iz Albanije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije koji su upućeni Eurojustu kako bi pružili potporu u prekograničnim istragama koje uključuju njihove zemlje i skreće pozornost na znatno povećanje rada na slučajevima nakon imenovanja tužitelja za vezu; u tom pogledu potiče sličnu suradnju s preostalim zemljama zapadnog Balkana; pozdravlja sve veći broj predmeta u pravosudnoj suradnji od 2019. unatoč izazovnim okolnostima do kojih je dovela pandemija bolesti COVID-19;

33. ističe da je zapadni Balkan regija od posebne važnosti za Europol; pozdravlja sporazume o operativnoj suradnji između Europolu i pet zemalja zapadnog Balkana, kao i radni dogovor s kosovskim tijelima kaznenog progona; poziva na potpunu provedbu tih sporazuma te pohvaljuje uspješne operacije vođene u kontekstu te suradnje; pozdravlja otvaranje Ureda za vezu Europolu u Albaniji 2019. i odluku o otvaranju sličnih ureda za vezu u Bosni i Hercegovini i Srbiji; potiče sličnu suradnju s preostalim zemljama zapadnog Balkana; također ističe važnost suradnje s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO) i s Europskim uredom za borbu protiv prijevара (OLAF); u tom kontekstu poziva EU i zemlje zapadnog Balkana da uspostave okvir za plodnu suradnju između Ureda europskog javnog tužitelja i zemalja zapadnog Balkana kako bi se zajamčilo da Ured europskog javnog tužitelja može učinkovito izvršavati svoje nadležnosti u području fondova EU-a, posebno u području fondova IPA III u zemljama zapadnog Balkana;

34. pozdravlja radne sporazume koje je Agencija EU-a za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL) sklopila sa zemljama zapadnog Balkana o posebnim temama povezanim s borbom protiv organiziranog kriminala; ističe važnost daljnjeg jačanja već uspostavljenih mehanizama između CEPOL-a i regije zapadnog Balkana; prima na znanje specijalizirana izvješća skupine GRECO za pojedine zemlje i naglašava važnost toga da zemlje pristupnice EU-u poboljšaju suradnju s GRECO-om i temeljito provode njegove posebne preporuke;

35. naglašava da je Interpol važan instrument u borbi protiv organiziranog kriminala; žali zbog toga što se Kosovo još nije uspjelo pridružiti Interpolu unatoč višestrukim pokušajima; poziva države članice da proaktivno podupiru uključivanje Kosova u tu organizaciju; smatra da bi se članstvom svih šest zemalja zapadnog Balkana u Interpolu dodatno poboljšala djelotvornost mjera za borbu protiv prekograničnog kriminala;

36. pozdravlja stupanje na snagu sporazuma o suradnji u upravljanju granicama između Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) i Albanije, Crne Gore i Srbije kojima se Frontexu omogućuje provođenje zajedničkih operacija u tim zemljama radi poboljšanja upravljanja njihovim granicama, borbe protiv prekograničnog kriminala i kontrole nezakonitih migracija u skladu s međunarodnim standardima i uz puno poštovanje ljudskih prava; pozdravlja slične sporazume o statusu sa Sjevernom Makedonijom i Bosnom i Hercegovinom te poziva sve strane da što prije ubrzaju ratifikaciju tih sporazuma i da rade na sličnom sporazumu s Kosovom; ističe potrebu za daljnjim razvojem suradnje između Frontexa i zemalja zapadnog Balkana u pitanjima povezanim s borbom protiv organiziranog kriminala;

37. ponovno ističe potrebu za većim naglaskom na preventivnim aktivnostima i obrazovanju, osobito na borbi protiv negativnog društvenog učinka organiziranog kriminala i trgovine ljudima, drogom i oružjem, te za pravilnim razumijevanjem građanstva, kao i za povećanjem otpornosti, pridajući veću pozornost socioekonomskim uvjetima, osobito u prigradskim i ruralnim područjima, te pružajući potporu lokalnim inicijativama za smanjenje izloženosti kriminalu i korupciji, ističući pritom potrebu za intersekcionalnim rodno osjetljivim pristupom; ističe važnost izgradnje demokratskih kapaciteta u regiji zapadnog Balkana, uključujući, među ostalim, preko specijaliziranih programa i pilot-projekata usmjerenih na jačanje participativne demokracije i rasprave o pitanjima povezanim s borbom protiv organiziranog kriminala i korupcije;

srijeda, 15. prosinca 2021.

38. naglašava važnost praćenja veza između organiziranih kriminalnih skupina i radikaliziranih pojedinaca i terorističkih organizacija; ponovno ističe važnost uloge EU-a u suzbijanju financiranja terorizma i pranja novca; potiče daljnju suradnju u tom pogledu, posebno pružanjem potpore EU-a osposobljavanju financijskih stručnjaka u regiji, razmjeni informacija i razmjeni najboljih praksi i znanja; pozdravlja činjenicu da su sudionici sastanka na vrhu o zapadnom Balkanu održanog u Berlinu 5. srpnja 2021. uvidjeli potrebu za odgovorom više agencija, uključujući suradnju s privatnim sektorom i organizacijama civilnog društva, kako bi se povećala učinkovitost zajedničkog rada na suzbijanju teškog i organiziranog kriminala, nezakonitog financiranja, korupcije i terorizma;

39. naglašava da je regionalna suradnja ključna za učinkovitu borbu protiv organiziranog kriminala; pohvaljuje rad postojećih regionalnih inicijativa usmjerenih na jačanje međuinstitucijskih odnosa u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala između zemalja zapadnog Balkana, kao što je Centar za provedbu zakona u jugoistočnoj Europi te potiče daljnju regionalnu suradnju u učinkovitijoj borbi protiv prekograničnog organiziranog kriminala;

40. pozdravlja ulogu regionalnih inicijativa u kojima sudjeluju države članice EU-a i zemlje zapadnog Balkana, kao što su Strategija EU-a za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR), Jadransko-jonska inicijativa, Srednjoeuropska inicijativa i Berlinski proces; potiče države članice EU-a i zemlje zapadnog Balkana da sudjeluju u tim inicijativama i da u potpunosti iskoriste njihov potencijal;

41. pozdravlja financiranje projekata koji obuhvaćaju cijelu regiju i čiji je cilj poboljšanje kapaciteta zemalja zapadnog Balkana u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala u okviru IPA-e; posebno pohvaljuje program IPA II za zaštitu svjedoka, koji je doveo do stvaranja „Balkanske mreže”; poziva na nastavak te suradnje i preuzimanje odgovornosti partnera sa zapadnog Balkana za održavanje te mreže;

42. izražava potporu višedržavnom programu koji se financira iz IPA-e i kojim se podupire učinkovitije pravosuđe u slučajevima korupcije i organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu praćenjem suđenja, te koji predstavlja korak prema učinkovitijem pravosudnom odgovoru vlasti na slučajeve korupcije i organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu; poziva vlade zemalja zapadnog Balkana da u potpunosti provedu preporuke koje su sastavili stručnjaci iz država članica u okviru stručnih pregleda;

43. vjeruje da bi se partneri sa zapadnog Balkana trebali aktivno uključiti u Konferenciju o budućnosti Europe te da bi trebali sudjelovati u široj europskoj raspravi o borbi protiv organiziranog kriminala;

44. poziva međunarodne donatore da osiguraju bolju koordinaciju različitih programa za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije na zapadnom Balkanu kako bi se izbjeglo udvostručavanje napora i povećala učinkovitost međunarodne suradnje u tim područjima;

45. sa zabrinutošću primjećuje nedostatak vjerodostojnih podataka o organiziranom kriminalu u regiji i poziva zemlje zapadnog Balkana da poboljšaju razumijevanje organiziranog kriminala povećanjem svojih kapaciteta za prikupljanje i obradu pouzdanih podataka o organiziranom kriminalu; naglašava potrebu za temeljitijim interdisciplinarnim istraživanjem i međusektorskim rodno osjetljivim pristupom te potiče zemlje zapadnog Balkana da surađuju s međunarodnim partnerima na uspostavi nacionalnih statističkih sustava kojima se evidentira i analizira organizirani kriminal kako bi se bolje osmislile učinkovite politike utemeljene na dokazima za sprečavanje i borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije;

Uloga civilnog društva i medija

46. ističe ključnu ulogu organizacija civilnog društva, pripadnika akademske zajednice i novinara u praćenju rada vlada te pravosudnih agencija i agencija za kazneni progon, kao i u ocjenjivanju rezultata u borbi protiv organiziranog kriminala; napominje da su pravni i institucionalni okviri za sudjelovanje organizacija civilnog društva u velikoj mjeri uspostavljeni u zemljama zapadnog Balkana, no žali zbog toga što se njihov potencijal ne iskorištava u potpunosti te što se organizacije civilnog društva koje se bave korupcijom i organiziranim kriminalom u nekim slučajevima suočavaju s neprijateljstvom svojih vlada; poziva da se organizacije civilnog društva više uključe u zakonodavni postupak i da im se omogući smislen doprinos ključnim zakonodavnim aktima; u tom kontekstu poziva vlasti zapadnog Balkana da hitno razvijaju, donesu i provedu bolje zakone o slobodnom pristupu informacijama putem uključivih procesa;

srijeda, 15. prosinca 2021.

47. pozdravlja važnu ulogu koju su organizacije civilnog društva imale u preventivnom radu, pružanju potpore ranjivim skupinama, oblikovanju politika i preuzimanju nadzorne uloge u slučaju nedostatka neovisnih javnih tijela; zabrinut je zbog kampanja ocrnjivanja, vršenja pritiska i zastrašivanja, čime se ubrzava sužavanje prostora za djelovanje organizacija civilnog društva;

48. potiče organizacije civilnog društva na zapadnom Balkanu da uspostave snažnije mreže među akterima civilnog društva, da utvrde lokalne partnere koji rade na sličnim pitanjima, da razmjenjuju daljnja iskustva i najbolje prakse u cilju razumijevanja prirode i uzroka organiziranog kriminala te da pružaju potporu sprečavanju radikalizacije u regiji; pozdravlja doprinose dionika u strateškim komunikacijskim kampanjama kao što su Mreža za osvješćivanje o radikalizaciji i Europska mreža za strateško komuniciranje;

49. primjećuje da mnoge organizacije civilnog društva ovise o privatnom financiranju te se suočavaju s poteškoćama u prikupljanju dostatnih sredstava za održavanje svojih aktivnosti; uviđa da se bespovratna sredstva često dodjeljuju kratkoročnim projektima i da nema dovoljno potpore za aktivnosti protiv organiziranog kriminala; Uviđa da kratkoročno financiranje dovodi do toga da se osoblje zapošljava samo u svrhe specifične za projekt, što dovodi do nedostatka stabilnih standarda zapošljavanja i osoblju pruža malo prostora za razvoj temeljnih vještina, zbog čega pati dugoročno strateško planiranje;

50. pohvaljuje vrijedan rad istraživačkih novinara koji izvještavaju o istaknutim slučajevima i otkrivaju veze između organiziranih kriminalnih skupina, političara i poduzeća; oštro osuđuje činoe agresije, uključujući ciljana ubojstva, zastrašivanje, govor mržnje i kampanje ocrnjivanja usmjerene na istraživačke novinare i civilno društvo; s posebnom zabrinutošću primjećuje slučajeve govora mržnje i kampanje ocrnjivanja koje provode državni dužnosnici, parlamentarni zastupnici i predstavnici vlada, vladajućih stranaka i medija koji su u vlasništvu države ili ih ona djelomično financira; poziva vlasti i tijela kaznenog progona da zajamče da su istraživački novinari i civilno društvo zaštićeni i da mogu neometano djelovati te poziva na kažnjavanje svih oblika govora mržnje usmjerenog protiv manjina i ranjivih skupina, posebno nacionalnih ili etničkih; ponovno poziva Komisiju i ESVD da ojačaju svoju suradnju na terenu s civilnim društvom, nevladinim organizacijama, oblikovateljima politika usmjerenima na reforme, akademskom zajednicom i neovisnim medijima te da im pruže potporu; potiče Komisiju i lokalne delegacije EU-a da surađuju s lokalnim dionicima kako bi uspostavili postupke za redovito praćenje suđenja za slučajeve korupcije i organiziranog kriminala;

51. duboko žali zbog sve većeg broja strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja (SLAPP), koje se često koriste za zastrašivanje novinara i pojedinaca kako bi ih se spriječilo da razotkriju prijestupe osoba na vlasti; poziva vlasti na zapadnom Balkanu da znatno povećaju svoje napore kako bi se osigurala transparentnost vlasništva nad medijima i neovisnost informativnih medija te da zaštite slobodu medija od političkog uplitanja, što su ključni elementi slobodnog demokratskog društva koji su presudni za uspjeh u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije;

o

o o

52. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te vladama i parlamentima država članica i zemalja zapadnog Balkana.